

Verkiezingsprogramma Sociaal Maas en Waal 2022-2026

Samen sterk voor gelijke kansen!

Inhoud

Over Sociaal Maas en Waal	2
Onze missie	2
Onze kernwaarden	2
Visie: Hoe ziet onze regio er uit in 2030?	2
Sociaal domein	3
Wonen.....	4
Onderwijs en cultuur	5
Jeugd en jongeren	6
Ouderen	7
Werkgelegenheid en economie.....	8
Duurzaamheid	9
Natuur en milieu	10
Veiligheid	11
Infrastructuur	11
Financiën	12
Bestuur.....	12
Kleine kernen	13

Over Sociaal Maas en Waal

Sociaal Maas en Waal is een links progressieve regionale politieke partij die na de fusie in 2016 tussen Akkoord '94 en Sociaal Maas en Waal actief is in twee gemeenten: West Maas en Waal en Druten. We zijn een partij die via de leden verbonden is met drie landelijke politieke partijen: D66, Groen Links en Partij van de Arbeid.

We denken dat we met de kandidaten die op de kieslijsten voor de komende verkiezingen staan, een fantastische groep mensen hebben, waarmee we het verschil kunnen maken in onze regio.

Onze missie

Samen sterk voor gelijke kansen!

Onze kernwaarden

We laten ons leiden en inspireren door de volgende kernwaarden: solidariteit, gelijkwaardigheid, transparantie, milieubewustzijn en duurzaamheid.

Dit vanuit een krachtige, open, dienstbare gemeentelijke organisatie, middels een gezond financieel beleid gebaseerd op solidariteit, kwaliteit van leven en vrijheid.

Visie: Hoe ziet onze regio er in 2030 uit?

Er is één groene regiogemeente met voldoende draagvlak onder de bevolking. Huizen zijn geïsoleerd, de energiebron is duurzame elektriciteit. Er zijn voldoende betaalbare woningen in schone, veilige en duurzame wijken. In dorpen en wijken is het voorzieningenniveau op orde. Alle mensen hebben een fatsoenlijk inkomen waarvan zij goed kunnen leven.

De inwoners hebben oog voor elkaar en respect voor de eigenheid van de mens. Mensen in nood worden altijd snel door de gemeente geholpen, de gemeente bestrijdt overbodige bureaucratie. Veel inwoners werken in de regio zelf.

Er is een goede infrastructuur, waarbij duurzame vormen van vervoer en transport steeds gewoner worden. Kinderen volgen onderwijs dat past bij hun talenten. Er zijn vele mogelijkheden om sport te beoefenen, deel te nemen aan culturele activiteiten en te ontspannen in een bio-diverse natuur.

Het bestuur van deze regiogemeente is transparant en hanteert de uitgangspunten van het dualisme, waarbij macht en tegenmacht elkaar versterken en kritisch volgen.

Er is een inclusieve samenleving, zonder discriminatie, waaraan iedereen, ook mensen met minder fysieke of mentale mogelijkheden en migranten, kan deelnemen.

Wat is daarvoor nodig? Ons concrete programma:

Sociaal domein

Visie: De kloof tussen arm en rijk, tussen kansrijk en kansarm moet kleiner worden.

Maatschappelijke ondersteuning moet gegeven worden waar het nodig is. We accepteren niet dat kinderen in armoede leven.

1. Iedereen heeft recht op fatsoenlijk inkomen. Sociaal Maas en Waal wil dat mensen die afhankelijk zijn van aanvullende voorzieningen, financiële ondersteuning ontvangen bij een inkomen tot 130% van het bijstandsniveau. Het systeem van aanvragen wordt vereenvoudigd.
2. Iedereen die recht heeft op huishoudelijke hulp, betaalt naar draagkracht; sociale minima worden hierbij ontzien. We ondersteunen onze landelijke partijen om dit bij het kabinet te bereiken.
3. Voor (tijdelijke) ondersteuning en zorg werken we met een effectieve persoonlijke aanpak. De zorg is dichtbij en bereikbaar.
 - a. De gemeente:
 - zet in op preventieve zorg die grotere problemen voorkomt;
 - ondersteunt als er zorg nodig is en is daarna gericht op normaliseren;
 - ondersteunt mantelzorgers.
 - b. Mensen die een hulpvraag stellen, krijgen een vaste ambtenaar toegewezen.
4. De gemeente gaat actief op zoek (vroegsignalering) naar mensen die in de schulden dreigen te raken. Wij pleiten voor een tijdige en tijdelijke financiële hulp om de schuld snel weg te werken.
5. Mensen die een beschermde omgeving nodig hebben, wonen op een veilige plek in de wijk. Wijken worden divers en inclusief ingericht.
6. De gemeente heeft een voorbeeldfunctie bij het in dienst hebben van het aantal mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt ('Social return').
7. Digitalisering is nog voor vele mensen een probleem. Voor mensen met onvoldoende steun vanuit hun sociale omgeving organiseert de gemeente een persoonlijke benadering.
8. De gemeente is dementievriendelijk. We ontwikkelen nog meer dagactiviteiten; verenigingen en buurten worden aangespoord om dementievriendelijke activiteiten te organiseren. We hebben daarnaast ook aandacht voor (kortdurende) 'respijtzorg'.
9. Wij vinden een sterk Sociaal Team erg belangrijk. Hier mag niet op bezuinigd worden en waar gewenst moet dit team worden versterkt.

Wonen

Visie: Iedereen heeft recht op een betaalbare woning en kan wonen in een veilige woonomgeving. Opheffen van de woningnood heeft absolute prioriteit.

1. Sociaal Maas en Waal wil betaalbare woningen stimuleren.
 - a. De aantallen sociale huurwoningen, woningen voor starters en seniorenwoningen worden drastisch vergroot en er komen meer betaalbare huurwoningen voor middeninkomens.
 - b. Bij alle woningbouwprojecten met meer dan 3 woningen dient minimaal 50% in de goedkope en midden-sector, en dus betaalbaar, te zijn.
 - c. Woningbouwverenigingen realiseren tenminste 25% sociale huur.
2. De “energiearmoede” bij mensen met de laagste inkomens is mede door de sterk stijgende energieprijzen sterk toegenomen. Wij komen hen tegemoet via financiële compensatie.
3. We zullen ons met de gemeenten in de regio inzetten om de verhuurdersheffing in zijn geheel af te schaffen. We ondersteunen het beleid hiervoor van onze landelijke partijen.
4. De gemiddelde woonbezetting is in de afgelopen jaren sterk gedaald. We stimuleren coöperaties om woningen te splitsen en levensloopbestendig te maken.
5. We maken concrete prestatieafspraken m.b.t. de realisatie van soorten woningen voor starters, huurders en ouderen, met huurdersverenigingen, corporaties, ontwikkelaars en bouwers.
6. De woningtoewijzing van huurwoningen gebeurt transparant; er wordt een prioriteitsvolgorde aangehouden naar woningbehoefte.
7. We willen dat gemeenten in de regio met elkaar en met de woningbouwcorporaties overleggen over een gezamenlijke woonvisie. We kiezen samen de juiste bouwlocaties en willen geen concurrerende regiogemeenten zijn.
8. Wij willen actief tegenwerken dat projectontwikkelaars woningen kopen en direct verhuren.
9. We nemen anti-speculatiemaatregelen. Beleggers weren we van de woningmarkt door een zelfbewoningsplicht voor de kopers op te leggen.
10. We nodigen onze inwoners uit hun woonbehoeften aan te geven. Denk hierbij aan bijzondere woningbouwprojecten, zoals ‘hofjes’ en ‘tiny houses’. De gemeente speelt een actieve rol in de bemiddeling van deze goede ideeën bij lopende en toekomstige plannen.

Onderwijs en cultuur

Visie: Juist in het onderwijs verdienen onze kinderen gelijke kansen. Meer aandacht voor het wegwerken van achterstanden en het ontwikkelen van talent.

1. We willen een inclusieve discriminatievrije samenleving waarin iedereen mee kan doen.
2. Sociaal Maas en Waal wil dat de gemeente programma's organiseert en financiert om achterstanden weg te werken.
3. De gemeente maakt met scholen concrete afspraken over talentontwikkeling met o.a. aandacht voor educatieve programma's in techniek, cultuur, sport en beweging en natuur.
4. Leerlingen in het PO/VO gaan jaarlijks minimaal één keer naar een culturele activiteit waarbij het programma door de gemeente betaald wordt.
5. De gemeente faciliteert onderwijsinstellingen en bedrijven bij het samen organiseren van scholing voor onze inwoners in techniek, zorg en onderwijs.
6. Het techniekonderwijs verdient verdere aandacht, meer uren en een betere financiering (Techlokalen).
7. Culturele centra en wijkcentra etc. blijven hun belangrijke spilfunctie behouden.
8. De gemeente ondersteunt organisaties die aan de slag gaan met cultuureducatie.
9. Elk kerkdorp heeft een basisschool of een dependance van een hoofdvestiging.
10. We stellen extra middelen beschikbaar voor de uitbreiding en ondersteuning van lesuren in sport (minimaal 2 lesuren per week per groep), muziek en cultuur
11. Stimuleren van bewegingsactiviteiten onder en na schooltijd o.a. in samenwerking met BSO en Actief Maas en Waal.
12. Elke school heeft een goed functionerend vangnet rondom de school; sociaal team, school en ouders werken goed samen.

Jeugd en jongeren

Visie: Kinderen en jongeren hebben autonome plekken om zich te ontwikkelen en kennis te maken met burgerschap.

1. Jongeren verdienen een eigen plek, een jeugdhonk of jongerensociëteit.
2. De gemeente heeft voldoende jongerenwerkers en zet deze ook actief in om het contact met de jongeren te versterken.
3. Er komt een plan van aanpak om jongeren en hun ouders meer bewust te maken van de gevaren van verdovende middelen. We stellen hiervoor extra budget beschikbaar.
4. Om de betrokkenheid van jongeren bij de lokale politiek te vergroten installeert de gemeente een kindergemeenteraad (10 t/m 12 jaar) en een jongeren-gemeenteraad (13 t/m 17 jaar) met een eigen budget en er komt een jongerenburgemeester. Alle scholen voor basisonderwijs (inclusief speciaal onderwijs) en voortgezet onderwijs leveren kandidaten en zij kiezen uit hun midden een burgemeester.
5. We bieden jongeren die geen werk hebben en werkzoekend zijn, binnen 4 maanden een werkplek aan. We nodigen lokale bedrijven uit om jaarlijks deze werkplekken beschikbaar te stellen.
6. Sociaal Maas en Waal wil dat kansarme jongeren eerder worden gesignaleerd, o.a. via het Jongerenloket, en dat de gemeente met hen in gesprek gaat en afspraken maakt over werk, scholing en tijdsbesteding.

Ouderen

Visie: Er is speciale aandacht voor de kwaliteit van het leven van ouderen en oog voor maatwerk. Ouderen houden een volwaardige plaats in de samenleving en houden zoveel mogelijk de regie over hun leven.

1. We bevorderen ontmoetingsplaatsen in kernen en in het centrum, waarbij de dorpshuizen een belangrijke plaats innemen.
2. We stimuleren samenwerking in multifunctionele accommodaties waar jong en oud samen komen.
3. We ondersteunen senioren om actief te zijn in verenigingen en vrijwilligersorganisaties:
 - door in de subsidieverordening hiervoor subsidie beschikbaar te stellen bijv. voor scholing in digitale vaardigheden.
 - door met ouderen en scholen in gesprek te gaan over betrokkenheid van ouderen bij scholen.
 - door speciale aandacht te hebben voor ouderen met een fysieke of geestelijke beperking. Zij zijn overal welkom en daar waar nodig nemen we passende maatregelen.
4. We stimuleren sportverenigingen om meer activiteiten voor ouderen te ontplooien (zoals seniorplustennis) door in de subsidieverordening hiervoor subsidie beschikbaar te stellen.
5. We faciliteren verenigingen om voor mensen bij wie het niet meer lukt om de regie in eigen hand te houden, toch een programma te bieden waarin meedoen voorop staat. Ook hiervoor willen we subsidie beschikbaar stellen in de subsidieverordening.

Werkgelegenheid en economie

Visie: Er is passend werk voor iedereen, eenieder kan zijn talenten inzetten en werken op een veilige duurzame werkplek.

1. Gemeente, bedrijven en publieke organisaties maken concrete afspraken over werkgelegenheid voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en voor migranten.
2. Sociaal Maas en Waal wil ondernemerschap stimuleren op het gebied van toerisme en boerenbedrijven meer mogelijkheden voor ondernemerschap (zorgboerderij; boerderijwinkels, recreatie op het terrein).
3. De gemeente stelt bij aanbestedingen concrete voorwaarden op het gebied van social return, met als minimuminzet 3% van de aanneemsom.
4. Aanbestedingen en inkopen vanuit de gemeente gebeuren zoveel mogelijk lokaal. In samenwerking met de ondernemers gaan we het lokaal kopen van producten promoten.
5. Duurzaam ondernemen en circulaire economie (hergebruik van grondstoffen) worden voorgeschreven. We moedigen ondernemers aan over te schakelen naar biologische, circulaire landbouw.
6. De gemeente bevordert dat jonge mensen in de regio blijven werken en wonen door het creëren van passende huisvesting en werkgelegenheid.
7. We stimuleren een bij de omgeving passende uitstraling van toekomstige bebouwing op onze bedrijventerreinen.

Duurzaamheid

Visie: Onze gemeente wordt een duurzame gemeente.

1. We gaan in overleg met de regiogemeenten over het gezamenlijk inplannen van energieparken.
2. Sociaal Maas en Waal wil samen met inwoners en bedrijven de mogelijkheden onderzoeken tot het plaatsen van windmolens (bijvoorbeeld op de twee zonneparken in aanleg langs de Maas en Waalweg) en laat inwoners mede-eigenaar worden. Een combinatie van energieparken van zon en wind biedt belangrijke voordelen.
3. We willen dat de gemeente onderzoek doet naar het gebruik van warmtewinning uit de rivieren Waal en Maas.
4. Lokale kleinschalige initiatieven op het gebied van duurzaamheid worden ondersteund. We geven voorrang aan energie-coöperaties, ook particuliere.
5. De gemeente doet aan actieve voorlichting aan particulieren over duurzaamheidsmaatregelen via het Energieloket.
6. Elektrisch vervoer is enorm in opgang. We kiezen voor de aanleg van (vrijliggende) fietspaden voor (elektrische) fietsen en voor laadpalen in de wijken voor elektrische auto's.
7. Alle gemotoriseerde vervoermiddelen van de gemeente worden duurzaam (hetzij elektrisch of waterstof).
8. Op alle openbare gebouwen komen zonnepanelen.
9. De gemeente voert een actief beleid om woningen energieneutraal te maken. We maken concrete afspraken met woningcorporaties over plaatsing zonnepanelen, isolatie, en op termijn warmtenetwerk.
10. We moedigen ondernemers aan om maatregelen te nemen die energie besparen.

Natuur en milieu

Visie: De mens is een deel van de natuur, natuur en milieu dienen optimaal beschermd te worden.

1. Bij nieuwe plannen wordt structureel rekening gehouden met mogelijke schade die deze plannen hebben op natuur en milieu en wordt deze schade gecompenseerd.
2. Er komen geen woningen in beschermde natuurgebieden en in gebieden met de status “beschermde dorpsgezicht”. Zie hiervoor het initiatiefraadsvoorstel van Sociaal Maas en Waal in Druten.
3. We verbeteren de waterhuishouding door minder stenen en meer groen. We willen dat de gemeente hierbij het goede voorbeeld geeft door in de openbare ruimte minder verharding toe te passen en bestaande verharding te vervangen door meer groen. Ook stimuleren we meer ‘steenbreek’ (tegelaafspraken met bewoners maken, waarbij het vergroenen van de tuinen centraal staat). Elke wijk heeft in 2026 een groene long of groene linten.
4. We nemen maatregelen om de biodiversiteit in onze gemeente waar mogelijk te herstellen. Zie hiervoor het initiatiefvoorstel van Sociaal Maas en Waal in Druten.
5. We verbeteren de luchtkwaliteit door meer bomen te behouden en te planten. Voor elke boom die gekapt wordt in het openbare groen, komen 2 nieuwe bomen terug. Het belang van bomen wordt onderstreept door iedere nieuwgeboren inwoner als welkomstgeschenk een boom of struik aan te bieden die geplant kan worden in de eigen tuin of in grond van de gemeente. De gemeente actualiseert een lijst met beschermde monumentale bomen.
6. Wij stellen een regionaal natuurbeleidsplan op, samen met natuurorganisaties; ecologen van onze gemeenten werken samen.
7. Dieren uit onze natuur kunnen rekenen op onze bescherming.
8. We willen geen verdere uitbreiding van het aantal en de omvang van bio-industrieën.
9. We komen met concrete plannen ter bestrijding van het zwerfafval, b.v. de mogelijkheid voor verenigingen om een gebied te adopteren waar ze afval opruimen tegen een beloning.

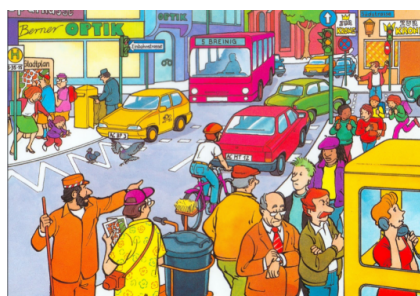
Veiligheid

Visie: Iedereen moet kunnen leven in een veilige omgeving, mensen hebben recht op een leefbare wijk.

1. De straatcoach/jongerenwerker zorgt dat jongeren worden aangesproken op ongewenst gedrag. Nadrukkelijk willen we hier ook ouders bij betrekken. Naast bewustwording is ook betere handhaving door Boa's noodzakelijk.
2. Wij zijn geen grote stad, wij willen geen coffeeshops. Wij kiezen voor actief bestrijden van drugsoverlast door voorlichting op de scholen en de inzet en zichtbaarheid van Boa's.
3. De gezamenlijke verantwoordelijkheid van bewoners is erg belangrijk. Daarom stimuleren wij vormen van buurtpreventie.
4. De gemeente is alert op het gebruik van grote ruimtes in het buitengebied en de bedrijventerreinen om productie van verdovende middelen te voorkomen.
5. In de bebouwde kom willen wij een maximale snelheid van 30 km/h.
6. De criminaliteit neemt toe, ook in onze gemeenten. Criminaliteit is een zaak van de landelijke politie. Daarom ondersteunen wij de vraag van onze landelijke partijen om meer politie en boa's.
7. Wij willen een verbod op vuurwerk.

Infrastructuur

Visie: Mensen moeten zich gemakkelijk kunnen verplaatsen binnen regio en gemeenten.

1. Sociaal Maas en Waal wil de bereikbaarheid van de kleinere kernen verbeteren door openbaar vervoerverbindingen te realiseren met de grotere kernen in de regio Maas en Waal.
2. Wij bepleiten de komst van veilige doorfietspaden in de gemeenten in de regio.
3. We willen zoveel mogelijk autovrije centra.
4. We willen een regionaal beleid voor de regels op rotondes.

Financiën

Visie: Geld is een middel, geen doel. De voorzieningen in de gemeente kunnen wellicht effectiever, maar dienen overeind te blijven. Indien nodig heft de gemeente meer OZB.

1. We willen lasten eerlijk delen. Als de gemeente een eigen bijdrage vraagt, dient voor de hoogte rekening gehouden te worden met het inkomen.
2. We ondersteunen onze landelijke partijen om de afdracht van het Rijk in het gemeentefonds te verhogen.
3. Taken die de gemeente verricht voor het rijk, moeten kostendekkend worden gefinancierd door het rijk.

Bestuur

Visie: Er is een transparant regionaal bestuur. Bestuurders hebben het dualisme hoog in hun vaandel staan, zij waarderen het principe van de eigen verantwoordelijkheid en zijn bereid hierover open te communiceren. Daarbij hanteren zij onze eerder genoemde kernwaarden.

1. We streven naar draagvlak voor een nieuwe, groene regionale gemeente in Maas en Waal.
2. De noodzaak en voordelen van gemeentelijke samenwerking willen we duidelijk uitleggen. (Wonen, energietransitie, veiligheid, infrastructuur, biodiversiteit, Omgevingswet etc.).
3. We maken regels begrijpelijk; overbodige regels gaan weg.
4. We zijn voor goed werkgeverschap: liever vaste of tijdelijke aanstellingen dan flexcontracten.
5. We streven naar transparantie bij de besluitvormingsprocessen van College en Raad.

Kleine kernen

Visie: Het is goed leven in de kernen van onze gemeente.

1. We staan voor woningbouw naar behoefte: jongeren en ouderen kunnen in hun kern wonen of gaan wonen. We voeren zelfbewoningsplicht in bij aankoop van woningen. Als gemeente stellen we bij koopwoningen voorwaarden aan projectontwikkelaars waarmee we bevorderen dat bewoners van de kernen in hun dorp kunnen blijven wonen.
2. We stimuleren ondernemerschap op het gebied van toerisme en boerenbedrijven.
3. We streven naar behoud van bestaande en het openen van nieuwe buurtsupers.
4. We houden scholen voor primair onderwijs open.
5. We stimuleren samenwerking in de dorpshuizen en wijkcentra, activiteiten voor jong en oud.
6. In overleg met busmaatschappijen en overheden zorgen we voor een goede bereikbaarheid van de kernen, zowel op het gebied van openbaar vervoer, fiets als (deel)auto's.
7. We continueren de leefbaarheid in de kernen door in te zetten op het behoud van voorzieningen voor zorg en sport.
8. We versterken het verenigingsleven in alle dorpen, o.a. door de kosten van de verenigingen in de dorpen omlaag te brengen en/of de subsidies voor verenigingen te verhogen.